

قانون برنامه و بودجه کشور

مصوب 1351,12,10 با اصلاحات و الحاقات بعدی

فصل اول - تعاریف

ماده 1 - تعریف اصطلاحات مندرج در این قانون بقرار زیر است:

بند 1- سازمان - منظور از سازمان، سازمان برنامه و بودجه است.

بند 2- برنامه درازمدت - منظور برنامه ایست که ضمن آن توسعه اقتصادی و اجتماعی برای یک دوره دهساله یا طولانی تر بعنوان راهنمای برنامه ریزیهای پنجساله پیش بینی میشود.

بند 3 - برنامه عمرانی پنجساله - منظور برنامه جامعی است که برای مدت پنجسال تنظیم و بتصویب مجلسین میرسد و ضمن آن هدفها و سیاستهای توسعه اقتصادی و اجتماعی طی همان مدت مشخص میشود. در این برنامه کلیه منابع مالی دولت و همچنین منابعی که از طرف شرکتهای دولتی و بخش خصوصی صرف عملیات عمرانی میگردد از یکطرف و اعتبارات جاری و عمرانی دولت و هزینه های عمرانی شرکتهای دولتی و بخش خصوصی از طرف دیگر جهت وصول بههدفهای مذکور پیش بینی میگردد.

بند 4 - برنامه سالانه - منظور برنامه عملیات اجرایی دولت است که سالانه تنظیم و همراه بودجه کل کشور تقدیم مجلس شورایملی میگردد و ضمن آن در قالب هدفها و سیاستهای مندرج در برنامه عمرانی پنجساله هدفهای مشخص و عملیات اجرایی سالانه هر دستگاه اجرایی با اعتبار مربوط تعیین میشود.

بند 5 - بودجه عمومی دولت - منظور بودجه ای است که در آن برای اجرای برنامه سالانه منابع مالی لازم پیش بینی و اعتبارات جاری و عمرانی دستگاههای اجرایی تعیین میشود.

بند 6 - اعتبارات جاری - منظور اعتباراتی است که در برنامه عمرانی پنجساله بصورت کلی و در بودجه عمومی دولت به تفکیک جهت تامین هزینه های جاری دولت و همچنین هزینه نگهداشت سطح فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی دولت پیش بینی میشود.

بند 7 - اعتبارات عمرانی - منظور اعتباراتی است که در برنامه عمرانی پنجساله بصورت کلی و در بودجه عمومی دولت به تفکیک جهت اجرای طرحهای عمرانی (اعتبارات عمرانی ثابت) و همچنین توسعه هزینه های جاری مربوط ببرنامه های اقتصادی و اجتماعی دولت (اعتبارات عمرانی غیر ثابت) پیش بینی میشود.

بند 8 - عملیات اجرایی منظور فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی دستگاههای اجرایی است که در برنامه سالانه مشخص میگردد.

بند 9 - فعالیت جاری - منظور یک سلسله عملیات و خدمات مشخصی است که برای تحقق بخشیدن بههدفهای برنامه سالانه طی یکسال اجرا میشود و هزینه آن از محل اعتبارات جاری تامین میگردد.

بند 10 - طرح عمرانی - منظور مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که براساس مطالعات توجیهی فنی و اقتصادی یا اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام میشود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن بههدفهای برنامه عمرانی پنجساله بصورت سرمایه گذاری ثابت شامل هزینه های غیرثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا و یا مطالعات اجرا میگردد و تمام یا قسمتی از هزینه های اجرای آن از محل اعتبارات عمرانی تامین میشود و به سه نوع انتفاعی و غیر انتفاعی و مطالعاتی تقسیم میگردد.

الف - طرح عمرانی انتفاعی - منظور طرحی است که در مدت معقولی پس از شروع به بهره برداری علاوه بر تامین هزینه های جاری و استهلاک سرمایه سود متناسبی بتبعیت از سیاست دولت را نیز عاید نماید.

ب- طرح عمرانی غیر انتفاعی - منظور طرحی است که برای انجام برنامه های رفاه اجتماعی و عملیات زیر بنایی و یا احداث ساختمان و تأسیسات جهت تسهیل کلیه وظایف دولت اجرا میگردد و هدف اصلی آن حصول درآمد نمیشد.

پ - طرح مطالعاتی - منظور طرحی است که براساس قرارداد بین سازمان و یا سایر دستگاههای اجرایی با موسسات علمی و یا مطالعاتی متخصص برای بررسی خاصی اجراء میگردد.

بند 11 - دستگاه اجرائی - منظور وزارتخانه، نیروها و سازمانهای تابعه ارتش شاهنشاهی، استانداری یا فرمانداری کل، شهرداری و موسسه وابسته بشهرداری، موسسه دولتی، موسسه وابسته بدولت، شرکت دولتی، موسسه عمومی عام‌المنفعه و موسسه اعتباری تخصصی است که عهده دار اجرای قسمتی از برنامه سالانه بشود.

بند 12 - دستگاه مسئول بهره برداری - منظور دستگاهی است که پس از اجرا و تکمیل طرح عمرانی طبق قوانین و مقررات مربوط موظف به بهره برداری و نگهداری از آن میگردد. این دستگاه ممکن است همان دستگاه اجرا کننده طرح و یا دستگاه دیگری باشد.

بند 13 - اصطلاحاتی که در این قانون تعریف نشده است طبق تعاریف مندرج در قانون محاسبات عمومی خواهد بود.

بند 14 - ارزش خالص - منظور ارزش کل دارایی‌ها منهای ارزش کل بدهی‌های بخش دولتی است.

بند 15 - درآمد - منظور آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را افزایش می‌دهد.

بند 16 - اعتبار هزینه - منظور اعتبار آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را کاهش می‌دهد.

بند 17 - دارایی‌های سرمایه‌ای - منظور دارایی‌های تولید شده یا تولید نشده‌ای است که طی مدت بیش از یک سال در فرآیند تولید کالا و خدمات بکار می‌رود.

بند 18 - دارایی‌های تولید شده - منظور دارایی‌هایی است که در فرآیند تولید حاصل گردیده است. دارایی تولید شده به سه گروه عمده دارایی‌های ثابت، موجودی انبار و اقلام گرانبها تقسیم می‌شود.

الف - دارایی‌های ثابت - منظور دارایی‌های تولید شده‌ای است که طی مدت بیش از یکسال بطور مکرر و مستمر در فرآیند تولید به کار برده می‌شود.

ب - موجودی انبار - منظور کالاهای و خدماتی است که توسط تولیدکنندگان به منظور فروش، استفاده در تولید و یا سایر مقاصد در آینده نگهداری می‌شوند.

ج - اقلام گرانبها - منظور اقلامی با ارزش قابل ملاحظه است که نه به منظور تولید و مصرف، بلکه به دلیل ارزشی که دارند نگهداری می‌شود. (مانند تابلو، کتب خطی، فلزات گرانبها)

بند 19 - دارایی‌های تولید نشده - منظور دارایی‌های مورد نیاز تولید است که خودشان تولید نشده‌اند. (مانند زمین و ذخایر معدنی)

بند 20 - فعالیت - منظور یک سلسله عملیات و خدمات مشخص است که برای تحقق بخشیدن به هدفهای سالانه برنامه طی یک سال اجراء می‌شود و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به هزینه تأمین می‌گردد.

بند 21 - اعتبار طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای - منظور اعتبار مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی، فنی و اقتصادی و اجتماعی که توسط دستگاه اجرائی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدفهای برنامه توسعه پنج ساله به صورت سرمایه گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای اجرا می‌گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود و به دو نوع انتفاعی و غیرانتفاعی تقسیم می‌گردد.

فصل دوم - شورای اقتصاد

ماده 2 - بمنظور هدایت و هم‌آهنگ کردن امور اقتصادی کشور شورائی مرکب از عده‌ای از وزیران بشرح زیر و رئیس کل بانک مرکزی ایران بریاست نخست وزیر بنام شورای اقتصاد تشکیل میشود:

وزیر دارائی

وزیر اقتصاد

وزیر کار و امور اجتماعی

وزیر کشاورزی و منابع طبیعی

وزیر تعاون و امور روستاها

وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه

یکی از وزیران مشاور بانقلاب نخست وزیر

در جلسات شورا بر حسب ضرورت سایر وزیران نیز شرکت خواهند کرد.

ماده 3 - شورای اقتصاد وظایف زیر را عهده دار خواهد بود:

1 - تعیین هدفهای کلی برنامه های عمرانی کشور

2- بررسی خط مشی ها و سیاستهای اقتصادی و اجتماعی جهت طرح در هیئت وزیران

3 - اظهار نظر نسبت به برنامه های عمرانی جهت طرح در هیئت وزیران

4 - تعیین خط مشی تنظیم بودجه کل کشور

5 - بررسی بودجه کل کشور برای طرح در هیئت وزیران

6 - اتخاذ تصمیم درباره مسائلی که مسئولان دستگاههای اجرایی در زمینه اجرای طرحها و فعالیتهای آنها مواجه و در شورا مطرح مینمایند.

7 - تصویب اصول و سیاستها و ضوابط مربوط به اعطای وام از محل اعتبارات عمرانی به موسسات دولتی و شرکتهای دولتی و سایر موسسات در بخش عمومی و شهرداریها به پیشنهاد وزارت دارایی و سازمان

8 - تصویب اصول و سیاستها و ضوابط مربوط به اعطای وام و یا مشارکت دولت در سرمایه گذاری موسسات خصوصی از طریق بانکها و موسسات اعتباری تخصصی به پیشنهاد وزارت دارایی و سازمان

9 - تصویب اصول و سیاستها و ضوابط مربوط به اخذ وام و اعتبارات خارجی که توسط کمیته ای مرکب از نمایندگان وزارت دارایی وزارت اقتصاد و سازمان و بانک مرکزی ایران تنظیم و پیشنهاد خواهد شد.

10 - بررسی و اظهار نظر نسبت به آئین نامه ها و مقررات مربوط به اجرای این قانون و قوانین برنامه های عمرانی پنجساله که توسط سازمان تهیه میشود جهت طرح و تصویب در هیئت وزیران

11 - وظایفی که در سایر قوانین به هیئت عالی برنامه محول گردیده است از تاریخ اجرای این قانون بعهد شورا اقتصاد خواهد بود.

تبصره - وظیفه دبیرخانه شورای اقتصاد را سازمان عهده دار خواهد بود.

فصل سوم - سازمان برنامه و بودجه

ماده 4 - سازمان برنامه و بودجه موسسه دولتی است که زیر نظر نخست وزیر اداره میشود و رئیس آن سمت وزیر مشاور را دارا خواهد بود.

ماده 5 - وظایف و اختیارات سازمان در زمینه برنامه ریزی، تنظیم بودجه و نظارت برقرار زیر است:

1 - انجام مطالعات و بررسیهای اقتصادی و اجتماعی به منظور برنامه ریزی و تنظیم بودجه و تهیه گزارشهای اقتصادی و اجتماعی.

2 - تهیه برنامه درازمدت با تبادل نظر با دستگاههای اجرایی و تسلیم آن بشورای اقتصاد.

3 - تهیه برنامه عمرانی پنجساله طبق فصل چهارم این قانون.

4 - پیشنهاد خط مشی ها و سیاستهای مربوط به بودجه کل کشور به شورای اقتصاد.

5 - تهیه و تنظیم بودجه کل کشور.

6 - نظارت مستمر بر اجرای برنامه ها و پیشرفت سالانه آنها طبق مفاد فصل نهم این قانون.

7 - هم آهنگ نمودن روشها و برنامه هاي آماری کشور.

8 - ارزشیابی کارآئي و عملکرد دستگاههاي اجرائي کشوري و گزارش آن به نخستوزیر.

9 - بررسی گزارشها و مسائلي که باید در شوراي اقتصاد مطرح شود.

ماده 6 - معاونان سازمان به پیشنهاد رئیس سازمان و موافقت نخستوزیر بموجب فرمان همایوني منصوب میشوند و مشمول مقررات مربوط به معاونان وزارتخانه ها میباشد.

فصل چهارم - تهیه برنامه هاي عمراني پنجساله

ماده 7 - سازمان باید قبل از پایان هر دوره برنامه عمراني پنجساله برنامه دوره بعد را براساس پیشنهادهاي دستگاههاي اجرائي و مطالعات خود و تلفیق آنها با در نظر گرفتن اولویتها تهیه و شوراي اقتصاد تسلیم نماید تا پس از بررسی و تأیید برای طرح در هیئت وزیران ارسال دارد.

ماده 8 - دولت باید حداقل شش ماه قبل از پایان هر دوره برنامه لایحه برنامه دوره بعد را جهت تصویب به مجلس تقدیم نماید.

ماده 9 - برنامه هاي کلي عملیات اجرائي بخشهاي مختلف شامل نوع و حجم عملیات و اعتبارات مربوط در قالب برنامه عمراني فوق بتصویب کمیسیونهاي برنامه مجلسین خواهد رسید.

ماده 10 - بمنظور تبادل نظر در تهیه برنامه هاي عمراني و ایجاد هماهنگي در عملیات دستگاههاي اجرائي و همچنین ایجاد هماهنگي بین موسسات عمومي و بخش خصوصی و تطبیق برنامه ها با احتیاجات مناطق مختلف کشور سازمان کمیته هائي بنام کمیته هاي مشترک برنامه ريزي با دستگاههاي اجرائي تشکیل خواهد داد.

فصل پنجم - بودجه کل کشور

ماده 11 - بودجه کل کشور طبق مقررات قانون محاسبات عمومي و با رعایت این قانون تهیه میشود.

ماده 12 - اعتبارات طرحهاي عمراني در قالب برنامه هاي اجرائي همراه با اعتبارات جاري دستگاههاي اجرائي در بودجه کل کشور منظور و برای تصویب به مجلس شورایملي تقدیم میگردد.

ماده 13 - کلیه دستگاههاي اجرائي مکلفند برنامه سالانه و بودجه سال بعد خود را همراه با اعتبارات جاري و عمراني مورد نیاز طبق دستورالعمل تهیه بودجه به سازمان ارسال دارند.

ماده 14 - بودجه و برنامه سالانه شامل فعالیتهای جاري و طرحهاي عمراني پیشنهادي دستگاههاي وابسته بهر يك از وزارتخانه ها باید قبل از ارسال بسازمان بر حسب مورد به تأیید وزیر مربوط یا مجمع عمومي و یا بالاترین مسئول دستگاه رسیده باشد.

ماده 15 - اعتبارات طرحهاي عمراني مربوط بهر استان و فرمانداري که جنبه ناحیه اي دارد سالانه در بودجه کل کشور تحت عنوان خاص منظور و در اختیار هر يك از استانداران یا فرمانداران کل گذاشته خواهد شد تا طبق برنامه سالانه بمصرف برسانند.

تبصره 1 - برنامه هاي عمراني موضوع این ماده را سازمان و دستگاههاي اجرائي ذیربط با توجه به ماده 7 این قانون و نظرات نمایندگان مجلسین در مناطق مربوط و نمایندگان انجمنهاي استان و شهرستان و استانداران و فرمانداران کل و فرمانداران تهیه مینماید.

تبصره 2 - سازمان موظف است آئین نامه مربوط به تهیه و تنظیم و اجرای طرحهاي عمراني موضوع این ماده را شامل نحوه مشارکت انجمنهاي استان و شهرستان و تفویض اختیار از طرف وزارتخانه ها به استانداران و فرمانداران کل و همکاری با آنها و نظارت بر اجرای آنها تهیه و جهت تصویب به هیئت وزیران تسلیم نماید.

ماده 16 - دولت بتدریج مقدمات استاني کردن آن قسمت از اعتبارات جاري را که قابل تفکیک به استانها و فرمانداريهاي کل میباشد فراهم خواهد نمود بنحوي که تا پایان برنامه پنجم اعتبارات مزبور به تفکیک هر استان و فرمانداري کل در بودجه کل کشور منعکس شود.

ماده 17 - بمنظور تلفیق و هماهنگ نمودن سرمایه گذاری در بخش دولتی شرکتهای دولتی که از محل منابع داخلی خود اقدام به سرمایه گذاری جهت احداث ساختمان یا ایجاد تاسیسات و تجهیزات جدید و یا توسعه مینمایند و کل مبلغ سرمایه گذاری سالانه آنها از محل منابع مالی داخلی خود مجموعاً از پانجاه میلیون ریال تجاوز میکند مکلفند هر سال در موقع تنظیم بودجه کل کشور برنامه سرمایه گذاری سال بعد خود را جهت تلفیق و هماهنگ نمودن با سایر عملیات عمرانی دولت بسازمان ارسال نمایند.

برنامه پیشنهادی شرکت را سازمان بررسی و نظر خود را جهت تأیید در شورای اقتصاد مطرح خواهد نمود. وزراء و سایر مقامات که از طرف دولت بسمت نماینده صاحبان سهام یا بعنوان دیگر در مجامع عمومی و یا شوراهای شرکت ها عضویت دارند موظفند نظر شورای اقتصاد را در تصویب بودجه دستگاه رعایت نمایند.

برنامه پیشنهادی شرکت را سازمان بررسی و نظر خود را جهت تأیید در شورای اقتصاد مطرح خواهد نمود. وزراء و سایر مقامات که از طرف دولت بسمت نماینده صاحبان سهام یا بعنوان دیگر در مجامع عمومی و یا شوراهای شرکت ها عضویت دارند موظفند نظر شورای اقتصاد را در تصویب بودجه دستگاه رعایت نمایند.

ماده 18 - سازمان پس از انجام رسیدگی های لازم و تلفیق و هماهنگ نمودن پیشنهادهای دستگاههای اجرایی در مورد فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی لایحه بودجه کل کشور را با رعایت ماده 26 قانون محاسبات عمومی تنظیم خواهد نمود.

ماده 19 - بودجه مصوب از طرف نخست وزیر بکلیه دستگاههای اجرایی جهت اجرا ابلاغ خواهد شد. در اجرای بودجه دستگاه اجرایی مکلف است براساس شرح فعالیتها و طرحها که بین دستگاه و سازمان مورد توافق واقع شده است در حدود اعتبارات مصوب عمل نماید.

ماده 20 - در مورد طرحهای عمرانی که مدت اجرای آنها از یکسال مالی تجاوز میکند اعتبار مورد نیاز تا پایان کار به تفکیک سالانه در بودجه اولین سالیکه طرح مزبور در آن منظور میگردد تعیین و همراه با بودجه کل کشور بتصویب میرسد و دستگاه اجرایی مجاز به تأمین اعتبار و تعهد درباره کلیه مبلغ طرح با رعایت اعتبارات سالانه تفکیک شده میباشد.

تبصره 1 - روش فوق در مورد طرحهای عمرانی که مدت اجرای آنها از دوره برنامه عمرانی پنجساله تجاوز نماید نیز قابل اجرا خواهد بود.

تبصره 2 - هرگاه در مورد برخی از طرحها تعیین مبلغ اعتبار مورد نیاز برای تکمیل طرح در سالهای بعد در موقع تهیه پیشنهادهای بودجه سال از طرف دستگاه اجرایی مقدور نباشد تغییر طرح و برنامه اجرایی بتصویب کمیسیونهای برنامه مجلسین میرسد و تأمین اعتبار و اصلاح و تغییر بودجه موکول بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی است و قبول هر گونه تعهد مالی از طرف دستگاههای اجرایی برای سالهای بعد موکول به تحصیل این مجوز خواهد بود.

فصل ششم - اجرای طرحهای عمرانی

ماده 21 - مسئولیت تهیه و اجرای طرحهای عمرانی با دستگاههای اجرایی است و اجرای طرحهای عمرانی از نظر مقررات استخدامی و مالی و معاملاتی تابع مفاد این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت خواهد بود.

تبصره - هرگاه در مورد تشخیص انتفاعی یا غیر انتفاعی بودن طرح اختلاف نظر بین سازمان و دستگاه اجرایی بروز نماید اتخاذ تصمیم نهایی با شورای اقتصاد خواهد بود.

ماده 22 - تشخیص صلاحیت و طبقه بندی مهندسين مشاور و پیمانکاران توسط سازمان براساس آئین نامه مصوب هیئت وزیران صورت خواهد گرفت. ارجاع کار به مهندسين مشاور و پیمانکاران و روش تعیین برنده مناقصه براساس آئین نامه مصوب هیئت وزیران توسط دستگاه اجرایی انجام میگردد.

تبصره - ارجاع کار از طرف دستگاه اجرایی به مؤسسات علمی و یا تخصصی جهت اجرای طرحهای مطالعاتی همچنین انعقاد قرارداد مربوط با تأیید سازمان خواهد بود.

ماده 23 - سازمان برای تعیین معیارها و استانداردها همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط بطرحهای عمرانی آئین نامه ای تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران براساس آن دستورالعمل لازم به دستگاههای اجرایی ابلاغ مینماید و دستگاههای اجرایی موظف بر رعایت آن میباشند.

فصل هفتم - منابع مالی

ماده 24 - منابع مالی دولت جهت اجرای عملیات هر برنامه عمرانی و برنامه های سالانه از محل درآمد نفت و مشتقات آن، مالیات های مستقیم و غیرمستقیم و سایر درآمدهای دولت و نیز وامها و اعتبارات داخلی و خارجی میباشد و وجوه مربوط در خزانه متمرکز خواهد شد. میزان و نحوه تامین اعتبار هر برنامه عمرانی از منابع مالی مذکور ضمن قانون همان برنامه تعیین و بتصویب خواهد رسید.

ماده 25 - میزان وامها و اعتبارات خارجی بصورت نقد یا از طریق انتشار اوراق قرضه و خرید کالا و خدمات از خارج یا تضمین وامها و اعتبارات مذکور که جهت تأمین تمام یا قسمتی از هزینه طرحهای عمرانی تحصیل میشود طبق قانون هر دوره برنامه عمرانی تعیین و مشخص میگردد و میزان وامها و اعتبارات که تحت عناوین فوق طی هر دوره برنامه عمرانی جهت تحصیل و یا تضمین آن موافقت نامه یا قرارداد منعقد میشود نباید از کل مبلغ تعیین شده در قانون برنامه عمرانی همان دوره تجاوز نماید. امور مربوط بوامها و اعتبارات خارجی در وزارت دارائی متمرکز میگردد و وزارت دارائی بنمایندهای از طرف دولت مجاز است با رعایت بند 9 ماده 3 این قانون در حد میزان تعیین شده فوق نسبت به تحصیل وامها و اعتبارات اقدام نموده و قراردادها و موافقت نامه های مربوط را امضاء نماید.

وزارت دارائی مکلف است ظرف یکماه پس از انعقاد هر قرارداد گزارش آنرا به مجلسین تقدیم نماید.

تبصره 1 - قراردادهائی که برای تحصیل وام از دولتهای خارجی با آنها منعقد میگردد پس از تصویب کمیسیونهای دارائی مجلسین قابل اجرا خواهد بود.

تبصره 2 - انجام مذاکرات مربوط به تحصیل وام و یا اعتبار مشترکاً توسط دستگاه اجرایی مربوط و وزارت دارائی صورت خواهد گرفت.

تبصره 3 - میزان استفاده از منابع مالی خارجی در هر سال نباید از مبلغ کل پیشبینی شده در بودجه همان سال تجاوز نماید.

ماده 26 - در مواردیکه اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی بعهده یک شرکت دولتی یا مؤسسه بازرگانی وابسته بدولت محول شده است و اجرای طرح مذکور مستلزم تحصیل وام یا اعتبار خارجی است دولت میتواند بنا به پیشنهاد وزارت دارائی بشرکت یا مؤسسه مزبور اجازه دهد که نسبت به تحصیل وام یا اعتبار مورد نظر با جلب موافقت قبلی وزارت دارائی نسبت به شرایط قرارداد اقدام نموده و قراردادهای مربوط را پس از تصویب هیئت وزیران بنام خود امضاء و مبادله نموده و بموقع اجرا بگذارد. شرکت یا مؤسسه موظف است اقساط اصل و بهره و سایر هزینههای مربوط بوامها و اعتبارات مذکور را در بودجه خود منظور و در سر رسیدهای مقرر پرداخت نماید.

تبصره - دولت میتواند در صورت لزوم و بنا به پیشنهاد وزارت دارائی به آن وزارت اجازه دهد وام یا اعتبار موضوع این ماده را از طرف دولت تضمین نماید. در صورتیکه شرکت یا مؤسسه وام گیرنده به تعهدات مربوط عمل ننماید وزارت دارائی میتواند رأساً و یا از طریق بانک مرکزی ایران مطالبات خود را از این بابت از محل درآمدهای جاری و یا دارائی های نقدی (منجمله سپرده های بانکی) و سایر دارائی های شرکت یا مؤسسه وام گیرنده وصول نماید.

ماده 27 - مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات وابسته بدولت که برای تأمین قسمتی از هزینه طرحهای سرمایه گذاری خود که از محل اعتبارات عمرانی دولت تأمین نمیگردد احتیاج به تحصیل وام یا اعتبار خارجی داشته باشند باید موافقت کتبی وزارت دارائی را نسبت به مبلغ وام و شرایط و مفاد قرارداد مربوط به آن تحصیل نمایند.

کلیه شرکتهائی که بموجب قوانین و مقررات خاص خود شمول قوانین و مقررات دولتی در مورد آنها موکول به ذکر نام آنها میباشد و نیز هر مؤسسه یا شرکت دولتی یا وابسته بدولت که بموجب قانون خاص اختیار تحصیل وام یا اعتبار خارجی را داشته باشد نیز مشمول این ماده خواهند بود.

فصل هشتم - تعهد و پرداخت اعتبار عمرانی و جاری

ماده 28 - تعهد و پرداخت هر گونه وجهی برای اجرای طرحهای عمرانی با توجه بماده 21 این قانون براساس قانون محاسبات عمومی و قانون بودجه کل کشور صورت خواهد گرفت. متخلفین از حکم این ماده همچنین اشخاصی که در اجرای طرحهای عمرانی بدون تأمین اعتبار مبادرت بصدور دستور یا امضای سند یا قرارداد یا قولنامه و نظائر آن که دینی بر ذمه دولت ایجاد کند بنمایند مشمول مجازات مقرر در ماده 85 قانون محاسبات عمومی خواهند بود.

ماده 29 - از تاریخ شروع برنامه پنجم عمرانی کشور وزارت دارائی عهده دار پرداخت اعتبارات مصوبه بودجه کل کشور اعم از اعتبارات جاری و عمرانی و نیز پرداخت بدهیها و وصول مطالبات ناشی از اجرای برنامه های عمرانی گذشته باشد خواهد بود. تعیین و تشخیص بدهیها و مطالبات ناشی از اجرای برنامه های عمرانی گذشته بعهده سازمان است.

سازمان اعتبار لازم برای پرداخت بدهیهای مربوط به برنامه های گذشته را هر سال در بودجه کل کشور منظور خواهد کرد.

ماده 30 - کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که در بودجه عمومی دولت به تصویب میرسد براساس گزارشهای اجرایی بودجه و پیشرفت عملیات در دوره های معین شده توسط کمیته های مرکب از نمایندگان وزارت دارایی و سازمان تخصیص داده میشود. نحوه تخصیص اعتبارات فوق الذکر و دوره های آن بموجب آیین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت دارایی و سازمان بتصویب هیئت وزیران میرسد.

ماده 31 - بازپرداخت اقساط اصل وام و پرداخت بهره و نیز کارمزد و سایر هزینه های بانکی و غیر بانکی مربوط بوامها و اعتبارات خارجی که طبق قوانین و مقررات برنامه های عمرانی و یا سایر قوانین بمنظور تامین و پرداخت هزینه طرحهای عمرانی اخذ شده و خواهد شد بعهده وزارت دارایی میباشد و انجام این پرداخت ها نیاز بکسب مجوز جداگانه نخواهد داشت.

سازمان همه ساله اعتبار لازم جهت انجام این پرداختها را در بودجه کل کشور منظور خواهد کرد.

ماده 32 - وجوهی که از محل اعتبارات عمرانی جهت اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی بدستگاههای اجرایی مربوط پرداخت میشود بصورت وام خواهد بود. دستگاهی که بدین ترتیب وام دریافت میکند مکلف است اصل و بهره متعلق را طبق قرارداد منعقد با وزارت دارایی در سررسید مقرر بخزانه بپردازد.

ماده 33 - در مورد برخی از طرحهای انتفاعی که توسط شرکت های دولتی و موسسات وابسته بدولت اجرا میشود شورای اقتصاد میتواند پیشنهاد سازمان اجازه دهد حداکثر تا پنجاه درصد از اعتبار لازم برای اجرای طرح انتفاعی بصورت بلاعوض اعطاء شود.

فصل نهم - نظارت

ماده 34 - سازمان موظف است در مورد اجرای فعالیتهای و طرحهای عمرانی که هزینه آن از محل اعتبارات جاری و عمرانی دولت تامین میشود بمنظور ارزشیابی و از نظر مطابقت عملیات و نتایج حاصله با هدفها و سیاستهای تعیین شده در قوانین برنامه عمرانی و قوانین بودجه کل کشور دستورالعمل ها و مشخصات طرحها و مقایسه پیشرفت کار با جدولهای زمانی فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی مربوط نظارت کند و برای انجام این منظور بطور مستمر از عملیات طرحها و فعالیتهای دستگاههای اجرایی بازدید و بازرسی کند و دستگاه اجرایی را مرتباً در جریان نظارت و نتایج حاصل از آن بگذارد.

ماده 35 - دستگاههای اجرایی موظفند در پیشرفت فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی مراقبت دائم بعمل آورده و منظماً بترتیبی که از طرف سازمان تعیین میشود اطلاعات لازم را بسازمان تسلیم نمایند و کلیه تسهیلات و همکاری لازم برای نظارت و ارزشیابی سازمان بر نتایج اجرای فعالیتهای و طرحها از هر حیث فراهم سازند.

ماده 36 - وزارت دارایی در فواصل زمانی منظم صورت کاملی از مبالغی که ذیحسابان از محل اعتبارات عمرانی پرداخت میکنند طبق روشی که بین وزارت دارایی و سازمان توافق میشود تهیه و بسازمان ارسال مینماید.

ماده 37 - سازمان موظف است گزارشهای مربوط ببیشرفت عملیات عمرانی و بودجه کل کشور را بشرح زیر تنظیم و به نخست وزیر تسلیم نماید:

1 - گزارش ششماه حاوی پیشرفت عملیات و مشکلات اجرای طرحها و فعالیتهای با توجه بپرداختهای انجام شده و همچنین پیشنهادهای مشخص جهت رفع این مشکلات.

2 - گزارش اقتصادی سالانه شامل تجزیه و تحلیل وضع اقتصادی کشور در سال گذشته و پیش بینی وضع سال جاری و سال بعد.

گزارش مزبور باید با همکاری وزارت دارایی - وزارت اقتصاد و بانک مرکزی ایران منتهی تا پایان شهریور ماه هر سال توسط سازمان به نخست وزیر تسلیم شود.

3 - گزارش جامع درباره عملیات انجام شده و کارهای ناتمام در هر دوره برنامه بانضمام خلاصه ای از هزینه های عمرانی پرداخت شده حداکثر تا ششماه پس از پایان هر دوره برنامه.

گزارش مربوط بهر دوره برنامه باید حاوی اظهار نظر صریح نسبت بارزشیابی عملیات و تحقق هدفهای برنامه بوده و پیوست گزارش جامع عملکرد هر دوره برنامه توسط نخست وزیر بمجلسین تقدیم شود.

ماده 38 - دستگاههای اجرایی که بیش از بیست و پنج درصد منابع مالی خود را از محل بودجه عمومی دریافت میدارند از نظر پرداخت حقوق و مزایای کارکنان خود موظف برعایت تصمیمات شورای حقوق و دستمزد میباشند و درباره آنها نظارت طبق مفاد این فصل بعمل خواهد آمد.

فصل دهم - مقررات مختلف

ماده 39 - در اجرای ماده 71 قانون محاسبات عمومی مصوب دیماه 1349 در مورد معاملات مربوط به طرحهای عمرانی، چنانچه مبلغ بیش از ده میلیون ریال باشد انجام معامله پس از تصویب کمیسیون سه نفری و با تأیید وزیر یا مسئول دستگاه اجرایی عملی میشود و در صورتیکه مبلغ معامله متجاوز از دویست میلیون ریال باشد موقوف به آنست که تصمیم هیئت سه نفری به پیشنهاد وزیر یا مسئول دستگاه اجرایی به تصویب شورای اقتصاد برسد.

ماده 40 - کلیه اموال و دارائی هائی که پس از اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی بوجود میآید بحساب اموال و دارائی دستگاه مسئول بهره برداری طرح منظور خواهد شد.

کلیه ابنیه تاسیسات و اموالی که در اثر اجرای طرحهای عمرانی غیر انتفاعی و مطالعاتی بوجود میآید متعلق بدولت است و حفظ و حراست آنها با دستگاه اجرایی و یا دستگاه مسئول بهره برداری است که ابنیه و تاسیسات و اموال مزبور را در اختیار دارد. استفاده یا واگذاری حق استفاده از اموال مزبور و یا درآمدهای ناشی از بهره برداری از این نوع ابنیه و تاسیسات و اموال توسط دولت مشخص خواهد شد.

هیأت وزیران میتواند طبق ضوابطی که از طرف سازمان پیشنهاد خواهد شد مالکیت زمین و تأسیسات طرحهای عمرانی غیر انتفاعی را بمؤسسات عمومی عام المنفعه مجری طرح واگذار نماید.

مؤسسات مزبور حق واگذاری زمین و تاسیسات مورد انتقال را ندارند و در صورتیکه به جهتی از جهات موسسه منحل گردد و یا انجام خدمات عام المنفعه خود را متوقف سازد مالکیت اموال و واگذاری بدولت اعاده خواهد گردید.

ماده 41 - از تاریخ اجرای این قانون امور حسابرسی کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی بعهدہ وزارت دارائی محول میشود که بوسیله حسابرسان خود یا حسابداران رسمی انجام دهد بمنظور انجام وظائف حسابرسی که طبق این قانون و قانون محاسبات عمومی بعهدہ وزارت دارائی محول است شرکت حسابرسی وزارت آب و برق نیز که اساسنامه آن در تاریخ 1350/ 9/ 29 بتصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین رسیده است وابسته بوزارت دارائی خواهد بود و وزیر دارائی بعنوان نماینده صاحب سهام در مجمع عمومی شرکت تعیین میشود. هر گونه تغییر و اصلاح دیگر در مواد اساسنامه شرکت مزبور به پیشنهاد وزارت دارائی و تصویب کمیسیونهای دارائی و استخدام مجلسین بعمل خواهد آمد.

ماده 42 - از تاریخ اجرای این قانون بانک اعتبارات صنعتی وابسته بوزارت اقتصاد میشود و مجمع عمومی آن مرکب از وزیر اقتصاد، وزیر دارائی رئیس سازمان برنامه و بودجه خواهد بود.

وزیر اقتصاد ریاست مجمع عمومی را بعهدہ خواهد داشت.

مدیر عامل بانک اعتبارات صنعتی به پیشنهاد وزیر اقتصاد و تأیید مجمع عمومی و تصویب هیأت وزیران با فرمان همایونی منصوب میشود. اعضای هیأت مدیره بانک از طرف مجمع عمومی انتخاب میشوند.

تبصره - بانک اعتبارات صنعتی انواع فعالیتهای امانی را که علاوه بر وظایف مقرر در اساسنامه خود انجام میدهد در آینده نیز بر طبق اصولی که بنا بر پیشنهاد بانک بتصویب مجمع عمومی میرسد انجام خواهد داد.

ماده 43 - سازمان نقشه برداری کل کشور به تشخیص هیأت وزیران بیکي از وزارتخانه ها یا مؤسسات دولتی منتقل خواهد شد.

ماده 44 - مرکز آمار ایران کما فی السابق تحت نظر سازمان انجام وظیفه خواهد کرد.

دولت مکلف است ظرف ششماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه تجدید نظر در قانون تاسیس مرکز آمار ایران را تقدیم مجلسین نماید.

ماده 45 - کلیه سهام متعلق بسازمان برنامه در شرکتهای و بانکها و مؤسسات مالی مشابه و نیز کلیه مطالبات سازمان برنامه از مؤسسات نامبرده و مطالبات از اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی بخش خصوصی طبق تصویبنامه هیأت وزیران بیک یا چند وزارتخانه یا موسسه دولتی و یا شرکت دولتی بنمایندهای از طرف دولت منتقل میگردد. نمایندگی دولت در مجامع عمومی صاحبان سهام مزبور بموجب تصویبنامه هیأت وزیران تعیین خواهد شد.

ماده 46 - کلیه وظائفی که به موجب قوانین و آئین نامه ها و تصویبنامه ها بعهدہ مدیر عامل سازمان برنامه محول شده بود با تصویب هیأت وزیران بعهدہ وزیر مربوط و یا رئیس سازمان محول خواهد شد.

ماده 47 - وظائفی که بموجب قوانین و آئین نامه ها بعهدہ رئیس دفتر بودجه و اگذار شده به رئیس سازمان محول میگردد. رئیس سازمان میتواند هر يك از وظائف موضوع این ماده را بیکي از معاونان خود واگذار نماید.

ماده 48 - دولت میتواند تاسیسات انتفاعی و تولیدی را که در اثر اجرای برنامه های عمرانی بوجود آمده و یا خواهد آمد کلاً یا قسمتی از سهام آنرا به پیشنهاد دستگاه ایجاد کننده یا اداره کننده این تاسیسات بشرکتهای دولتی بلاعوض واگذار نموده و یا باشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی برحسب مورد با توجه بمقررات مربوط بفروش برساند.

ماده 49 - کمکهای فنی خارجی و کمکهای بلاعوض که از طرف سازمانهای بین المللی و یا کشورهای خارجی در اختیار دولت ایران قرار میگیرد (به استثنای کمکهای مربوط به وزارت جنگ) و همچنین برنامه کمکهای ایران بسازمانهای بین المللی و کشورهای خارجی تحت نظر کمیته ای مرکب از نمایندگان وزارت امور خارجه و وزارت دارائی و وزارت اقتصاد و سازمان تنظیم یا هماهنگ خواهد شد. اعتبار کمکهای ایران بکشورهای خارجی تحت عنوان خاص در بودجه عمومی دولت منظور و با تصویب هیئت وزیران بمصرف خواهد رسید.

ماده 50 - هر گاه برای اجرای طرحهای عمرانی احتیاج بخريد اراضي (اعم از دائر و بائر) و اعیانی و تاسیسات متعلق بافرد یا موسسات خصوصی باشد بطریق زیر عمل خواهد شد:

1 - هر گاه بین دستگاه اجرائی و مالک در مورد بهای اراضی و ابنیه و تاسیسات و خسارات وارده توافق باشد در صورتیکه مبلغ معامله یا خسارت از يك میلیون ریال بیشتر نباشد دستگاه اجرائی رأساً میتواند نسبت بخريد ملك و پرداخت خسارت اقدام نماید و در صورتیکه مبلغ معامله یا خسارت بیش از يك میلیون ریال باشد بهای خرید ملك و یا میزان خسارت باید بتصویب هیئت مقرر در ماده 71 قانون محاسبات عمومی برسد.

2 - هر گاه نسبت به بهای اراضی و ابنیه و تاسیسات و خسارات وارده بین مقامات اجرا کننده طرح و مالک توافق حاصل نشود بها و میزان خسارت برحسب محل اجرای طرح در استان مرکز بوسیله هیئتی مرکب از وزیر کشور، دادستان کل، مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنان و در استانها و فرمانداریهای کل بوسیله هیئتی مرکب از استاندار یا فرماندار کل و دادستان استان یا شهرستان و رئیس اداره ثبت استان یا فرمانداری کل با توجه بنظر کارشناسان صلاحیتدار که از طرف هیئت های مزبور انتخاب میگردند تعیین خواهد شد و رای این هیئت ها قطعی است. در مورد املاک مزروعی در استان مرکز وزیر تعاون و امور روستاها یا نماینده او بجای وزیر کشور و در سایر استانها و فرمانداری های کل رئیس اداره تعاون و امور روستاهای استان بجای استاندار یا فرماندار کل خواهد بود.

3 - ملاک تعیین قیمت عبارتست از بهای عادلانه اراضی و ابنیه و تاسیسات مشابه واقع در حوزه عملیات طرح عمرانی بدون در نظر گرفتن تأثیر طرح مربوط در قیمت آنها. در مواردیکه ملك محل سکونت مالک باشد علاوه بر بهای عادلانه صدي ده بقیمت ملك افزوده خواهد شد و هر گاه ممر اعاشه مالک منحصر بدرآمد همان ملك متصرفی باشد پانزده درصد دیگر قیمت عادلانه از این بابت باو پرداخت خواهد شد.

4 - در صورت حصول توافق بین مالک و دستگاه اجرائی در مورد بهای ملك و یا میزان خسارت، دستگاه اجرائی موظف است حداکثر ظرف ششماه نسبت بخريد ملك و پرداخت بهای آن و یا پرداخت خسارت اقدام نماید و یا آنکه انصراف خود را از خرید ملك اعلام کند. در غیر اینصورت توافق حاصل شده بی اثر خواهد بود و مالک میتواند هر گونه عملی را نسبت بملك خود اعم از فروش، اجاره و غیره انجام دهد.

5 - در مورد املاک مزروعی با توجه بقانون نحوه انتقال اراضی واگذاری بزارعین مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی مصوب 1351/ 9/ 21 اقدام و علاوه بر پرداخت بهای عادلانه معادل پانزده درصد قیمت مزبور بین زارعین و پانزده درصد بین خوش نشینان و برزگرانیکه محل سکونت خود را ترك مینمایند به نسبت تعداد عائله تحت تکفل آنان تقسیم خواهد شد.

6 - در صورتیکه طبق نظر اداره تعاون و امور روستاهای محل، زارعین حقوقی در ملك مورد بحث داشته باشند حقوق زارعین ذینفع به تشخیص آن اداره از قیمت عادلانه ملك کسر و به آنها پرداخت و بقیه بمالك پرداخت خواهد شد.

7 - نسبت باملاك موقوفه ای که فروش آنها مجاز نیست بطریق اجاره طویل المدت یا تبدیل به احسن عمل خواهد شد. در مورد املاک موقوفه در صورتی که زارعین طبق نظر اداره تعاون و امور روستاهای محل حقوقی در آن ملك داشته باشند حقوق آنان به تشخیص آن اداره تامین میشود.

8 - تصرف اراضی و ابنیه و تاسیسات در صورت حصول توافق با مالک فقط پس از پرداخت قیمت ملك بمالك و در صورت عدم توافق با مالک پس از تودیع قیمت تعیین شده بوسیله هیئتهای مذکور در بند 2 این ماده در صندوق دادگستری مجاز است. بهر صورت عدم توافق در قیمت ملك یا خسارت نباید موجب وقفه یا تاخیر در اجرای طرح عمرانی گردد. در صورتیکه مالک بانتقال ملك و تحویل آن رضایت ندهد پس از سپردن قیمت ملك در صندوق حسابداری دادگستری محل، دادستان محل از طرف او سند انتقال ملك مورد نظر را امضاء و ظرف يك ماه بتخلیه قطعی ملك مذکور اقدام مینماید.

9 - اراضی واقع در خارج از محدوده شهرها که در مسیر راههای اصلی یا فرعی و یا خطوط مواصلاتی و برق و مجاری آب و لوله های گاز و نفت قرار میگیرد با رعایت حریم مورد لزوم که از طرف هیئت وزیران تعیین خواهد شد از طرف دولت مورد استفاده قرار میگیرد و از بابت این حق ارتفاق وجهی پرداخت نخواهد شد.

ملاك تشخیص محدوده شهر نقشه مصوب انجمن شهر هر محل خواهد بود که قبل از شروع مراحل طرح عمرانی مورد عمل شهرداریها باشد.

10 - در صورتیکه مستحقات و اعیانی وجود داشته باشد که بر اثر احداث تأسیسات فوق الذکر از بین برود و یا خساراتی به آنها وارد شود دستگاههای اجرایی مربوط باید قیمت اعیانی از بین رفته و خسارات وارده را طبق مقررات این قانون بپردازند.

11 - در مواردیکه شهرداریها مسئولیت اجرای طرحهای عمرانی را عهده دار هستند در صورتیکه شهرداری مربوط مشمول قانون نوسازی و عمران شهری نباشد از لحاظ خرید اراضی و ابنیه و تأسیسات و پرداخت خسارت تابع مقررات این قانون خواهد بود.

ماده 51 - هر گاه برای اجرای طرحهای عمرانی یکی از وزارتخانه ها یا موسسات دولتی و مؤسسات عام المنفعه احتیاج بخريد اراضی دائر یا بائر و ابنیه و تأسیسات متعلق بوزارتخانه ها و یا موسسات دولتی دیگر داشته باشد انتقال بموجب تصویب نامه هیئت وزیران و بصورت بلاعوض و بشرط رعایت مراتب مندرج در قانون اصلاح قانون واگذاری اراضی و ابنیه دولتی به موسسات خیریه و درمانی مصوب 16 بهمن ماه 1351 انجام خواهد گرفت.

تبصره - در صورتیکه اراضی و ابنیه و تأسیسات متعلق بشرکت دولتی باشد بهاء براساس ارزش تعیین شده در ترازنامه شرکت مربوط قابل پرداخت است.

ماده 52 - سازمان موظف است ظرف ششماه از تاریخ اجرای این قانون تشکیلات خود را تنظیم و به تصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور برساند.

تبصره 1 - با آن عده از مستخدمین رسمی سازمان که حداکثر تا یکماه از تاریخ تصویب تشکیلات جدید متصدی پست سازمانی نشوند بیکي از طرق زیر عمل خواهد شد:

الف - مستخدمین رسمی که حداقل دارای بیست سال سابقه خدمت میباشند بازنشسته میشوند و حقوق بازنشستگی این عده برابر با حقوق گروه و پایه شغل مورد تصدی آنها در تاریخ تصویب این قانون خواهد بود که طبق ماده 30 قانون استخدام کشوری و مقررات مربوط به آن تعیین میشود.

ب - مستخدمینی که مورد نیاز وزارتخانه ها و موسسات دولتی مشمول قانون استخدام کشوری باشند به دستگاههای مزبور منتقل میشوند.

ج - با سایر مستخدمین موضوع این تبصره که مفاد بند الف یا ب درباره آنان اجرا نشود طبق مقررات قانون استخدام کشوری عمل خواهد شد.

تبصره 2 - آن عده از مستخدمین رسمی سازمان که در تاریخ تصویب این قانون در وزارتخانه ها یا موسسات دولتی مشمول قانون استخدام کشوری بخدمت اشتغال دارند به دستگاههای مزبور منتقل شده محسوب میشوند.

ماده 53 - این قانون از تاریخ اول فروردین ماه 1352 به مورد اجرا گذاشته خواهد شد. کلیه آئین نامه ها و مقررات پیش بینی شده در این قانون باید توسط سازمان تهیه و تا پایان شهریور ماه 1352 به تصویب هیأت وزیران برسد و تا زمانی که آئین نامه ها و مقررات فوق تصویب نشده است آئین نامه ها و مقررات جاری معتبر خواهد بود.

قانون فوق مشتمل بر پنجاه و سه ماده و پانزده تبصره پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز شنبه 5/ 12/ 1351 در جلسه روز پنجشنبه دهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و پنجاه و یک شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

